

Lesvoorbereidingsformulier SSI les volgens 5E-model- 1

Algemeen

Klas: vwo 6	Lesuur: 1	Lokaal:	Datum:
Onderwerp: Alcohol			

DOELEN: Wat en Waarom

Waarom is het belangrijk dat ze dit weten/kunnen? (relevantie van de leerstof m.b.t kerndoelen/eindtermen en betekenis voor leerlingen)

Leerdoelen

a. Kennis leerdoelen

- Na de les kan de leerling uitleggen op welke wijze verschillende alcoholische dranken worden gemaakt.
- Na de les heeft de leerling inzicht in de risico's bij alcoholgebruik.

b. Vaardigheid leerdoelen

- Na de les heeft de leerling inzicht gekregen in de berekening van promillage alcohol in het bloed
- Na de les heeft de leerling geoefend met het maken van blokschema's

Relevantie van de leerstof (kerndoelen/eindtermen en betekenis voor leerlingen)

- Domein A: Vaardigheden (o.a. A1,5,A7 t/m A11) - **SE**
- Domein C1.6, C2.1
- Domein F1, F3
- Domein G1

LERENDEN: Mogelijkheden en beperkingen

Bestudeer het onderwerp van de les met betrekking tot: 1) noodzakelijke voorkennis, cognitieve en motorische vaardigheden en houding van de leerlingen, 2) mogelijk aanwezige alternatieve leerling denkbeelden. Wat vinden je leerlingen makkelijk en moeilijk aan het onderwerp van deze les? (baseer je verwachting op de antwoorden van 1 en 2)

Welke andere mogelijkheden en beperkende factoren in de beginsituatie (vb. klaslokaal, sfeer in de klas, groepsgerichtheid, zelfstandigheid, verschillen tussen leerlingen, je eigen kennis van het onderwerp, je ontwikkeling als docent) beïnvloeden je onderwijs over dit onderwerp?

Aandachtspunten m.b.t. beginsituatie (leerling kenmerken en contextfactoren):

- Leerlingen in V6 krijgen te maken met groene chemie, hierbij leren ze blokschema's maken. In plaats van het boek te volgen, kan les 1 worden gebruikt om de techniek van het maken van blokschema's te oefenen. Indien de leerlingen dit als voorkennis al op zak hebben, volstaat een kortere uitleg.

- Leerlingen in V6 hebben waarschijnlijk grotendeels, mogelijk allemaal, al (enige) ervaring met het gebruik van alcohol.
- Leerlingen in V6 zijn aan het oriënteren op een vervolgstudie, hebben mogelijk al een besluit genomen, gaan mogelijk naar de universiteit.

Onderwijsaanpak

Welke van de 5E fasen komen in deze les aan bod? Wat zijn de verbanden en wisselwerkingen tussen deze fasen onderling en de fasen die in andere lessen aan bod komen?

- In deze les komen alle 5 E's aan bod.
- Het begint met **Evaluation** in de vorm van een voorkennistoets. Doel hierachter is om de leerlingen de tijd te geven om op aan te gaan bij het onderwerp.
- Vervolgens krijgen ze een filmpje te zien (van 1 jaar oud), over 2 jonge youtubers, **Engagement**, en gaan ze tijdens het filmpje 2 vragen beantwoorden, **Exploration**; ze houden bij welke alcoholpercentages de verschillende drankjes hebben. Daarnaast observeren ze verschillen die de 2 jongens laten zien voor en na alcoholconsumptie. In het leerlingboekje staan enkele verwerkingsvragen die **Evaluative** van aard zijn, is niet apart opgenomen als onderdeel.
- De kennis over alcohol en het filmpje nemen de leerlingen vervolgens mee in een verdiepende **Elaboration** opdracht, waar van hen gevraagd wordt om op een overzichtelijke manier, in een blokschema, het proces van een alcoholische drank weer te geven.
- Aangezien er diverse verschillende dranken zijn, ligt het voor de hand dat leerlingen informatie met elkaar delen, **Explanation**. Door de groepjes klein te maken, komt elke leerling aan het woord om via het eerder gemaakte blokschema het proces uit te leggen aan elkaar.

Hieronder staat in tabelvorm een overzicht van de verschillende lesfasen, de bijbehorende activiteiten, en de voorgestelde en beschikbare hulpmiddelen.

Deze eerste les heeft een meer onderzoekend karakter in de biochemie, waarbij vakinhoudelijke eindtermen aan bod komen. De aanpak is om met een wetenschappelijke benadering naar het onderwerp te kijken.

Les 1	Hoe kunnen we alcoholhoudende dranken maken?		
fase	tijdsduur	activiteit	Didactisch hulpmiddel
Evaluation	5	Voormeting kennis alcohol	Leerlingboekje -

			10 stellingen juist/onjuist gevolgen gebruik alcohol
Engagement en Exploration	15 min.	Instructie/Introductie van docent, video bekijken van 2 youtubers, die diverse alcoholische dranken gaan drinken van laag naar sterk.	Youtube: DE STERKSTE ALCOHOL OOI PROBEREN... - YouTube + invullijst voor leerlingen in leerlingboekje Duur filmpje: 12 minuten
Elaboration	20 min.	Zoek op Internet hoe drank wordt gemaakt. Verwerk dit in een blokschema	Groepswerk; per groep 1 soort drank, Klas van 25: 5 groepen van 5
Explanation	5 min.	Leerlingen leggen elkaar uit hoe de verschillende dranken worden gemaakt.	Samenstelling 5 nieuwe groepen één uit elke vorige groep, per leerling 1 minuut de tijd om elkaar uit te leggen a.d.h. van het blokschema

Les 1			
<i>Fase</i>	<i>Didactische tool</i>	<i>Functie in de les; bevordert, ondersteunt...</i>	<i>Leerrapport; ik heb geleerd</i>
1) Evaluation	vragenlijst	Voorkennis activeren, intunen op onderwerp	Welke risico's er bij alcoholgebruik zijn.
2) Engagement en Exploration	Youtube film, tabel	Verhelderen wat alcoholgebruik is en wat het effect van alcoholgebruik is	Welke risico's er bij alcoholgebruik zijn.
3) Elaboration	Internet, blokschema maken groepswerk	Onderzoeken hoe productieprocessen van een alcoholische drank in zijn werk gaat	Hoe drank gemaakt wordt

4) Explanation	Groepswerk; andere groepen	Onderlinge uitwisseling van opgedane kennis	Hoe drank gemaakt wordt
----------------	----------------------------	---	-------------------------

In de bijlage bevinden zich per onderdeel nog aanvullende tips voor de docent, achtergrondinformatie/bronnen, afbeeldingen om te laten zien, en leerlingenmateriaal.

Toetsen

Hoe kom je (tijdens de les) achter het leerresultaat (begrip of verwarring van je leerlingen) m.b.t. de leerdoelen?

*Denk aan beoordeling van de **kennis** en **vaardigheid** leerdoelen.*

Les 1		
Fase	Leerrapport; ik heb geleerd	Leerresultaten zijn te meten door:
1) Evaluation	Welke risico's er bij alcoholgebruik zijn.	10 stellingen klassikaal na te bespreken, hierbij heeft de docent de kans om misconcepten uit de wereld te helpen.
2) Engagement en Exploration	Welke risico's er bij alcoholgebruik zijn.	Door de antwoorden op de vragen te klassikaal controleren en erop toe te zien dat leerlingen verkeerde gegevens corrigeren.
3) Elaboration	Hoe drank gemaakt wordt	De ontstane blokschema's per groepje te checken en te vragen of eenieder in staat is om het aan anderen uit te leggen
4) Explanation	Hoe drank gemaakt wordt	Aan het einde gerichte vragen te stellen aan leerlingen om uit te leggen hoe een andere alcoholische drank wordt geproduceerd. Gezien de tijd zou dit ook naar de volgende les kunnen worden

Lesvoorbereidingsformulier SSI les volgens 5E-model- 2

Algemeen

Klas: vwo 6	Lesuur: 2	Lokaal:	Datum:
Onderwerp: Alcohol en sexmisbruik			

DOELEN: Wat en Waarom

Waarom is het belangrijk dat ze dit weten/kunnen? (relevantie van de leerstof m.b.t kerndoelen/eindtermen en betekenis voor leerlingen)

Leerdoelen

c. Kennis leerdoelen

Na de les heeft de leerling:

- inzicht in de algemene risico's bij alcoholgebruik; te weten: alcohol ontremt gedrag én versmalt waarneming; geheugengaps.
- Inzicht in de omvang van het probleem, de rol die "gelijkspel" hierin kan nemen.
- 3 voorbeelden gehoord of gelezen van hoe het mis kan gaan
- Inzicht verkregen in de drankcultuur bij studieverenigingen;
- Geleerd dat er onderzoek gedaan is naar het verband tussen lidmaatschap bij een studievereniging en seksueel geweld.
- Kennis van het feit dat er maar weinig toezicht gehouden wordt op ontgroening (officieel is drank verboden);
- Ontdekt dat er een dubbele standaard geldt (ouderwetse gendershit); galamores
- Geleerd dat de cultuur van ongelijkwaardigheid en dubbele moraal mede de oorzaak is van ontremming door alcohol;
- Geleerd wat wat Victim blaming is;
- Ontdekt dat het probleem complex is, en dat een oplossing niet eenvoudig te formuleren is

d. Vaardigheid leerdoelen

Na de les heeft de leerling geoefend met:

- het maken van blokschema's in combinatie met samenvatten
- teksten kernachtig samenvatten
- het uiten en delen van meningen
- het formuleren van criteria waaraan een goede oplossing moet voldoen.

Relevantie van de leerstof (kerndoelen/eindtermen en betekenis voor leerlingen)

- Domein A: Vaardigheden (o.a. A1,5,A7 t/m A11) - SE

LERENDEN: Mogelijkheden en beperkingen

Aandachtspunten m.b.t. beginsituatie (leerling kenmerken en contextfactoren):

- Leerlingen oefenen met de blokschema's van vorige les. Heeft een leerling de eerste les gemist, dan is het verstandig deze leerling een alternatief te bieden.
- Leerlingen in V6 hebben waarschijnlijk grotendeels, mogelijk allemaal, al (enige) ervaring met het gebruik van alcohol.
- Leerlingen in V6 zijn aan het oriënteren op een vervolgstudie, hebben mogelijk al een besluit genomen, gaan mogelijk naar de universiteit.

Onderwijsaanpak

Welke van de 5E fasen komen in deze les aan bod? Wat zijn de verbanden en wisselwerkingen tussen deze fasen onderling en de fasen die in andere lessen aan bod komen?

*In deze les komen de 5 E's aan bod. De nadruk ligt deze les op **Evaluation***

- *Het begint met **Evaluation** in de vorm van een samenvattingsopdracht over de vorige les.*
- *Daarna volgt opnieuw **Evaluation** waarbij leerlingen mening geven op een 5-tal stellingen. Dit is een tussenmeting over groepsdruk en alcohol.*
- *Vervolgens krijgen leerlingen beeldmateriaal van een artikel met een aantal confronterende feiten. **Engagement***
- *De docent leest de intro van het artikel voor, **Exploration**;
Leerlingen onderzoeken het effect van drank op het lijf en op het gedrag, en hoe de maatschappij hier mee omgaat, door met elkaar het artikel te bestuderen.*
- *Aangezien het artikel erg lang is, krijgen de leerlingen de opdracht om 1 bladzijde te lezen en samen te vatten in 3 kernwoorden, om deze informatie vervolgens met elkaar delen, **Explanation**.*
- *Dan gaan de groepjes verdiepen, door een causaal verband tussen de verschillende belanghebbenden zichtbaar te maken in een schema, **Elaboration**. Ze kunnen dit met elkaar doen, maar het kan ook individueel.*
- *Dan tijd voor een nameting, **Evaluation**; aan de hand van stellingen bevragen leerlingen elkaar op het gebied van drankgebruik.*
- *Een afsluitende opdracht, **Evaluation**; waarin leerlingen oplossingen gaan formuleren, of in ieder geval criteria opstellen waaraan een goede oplossing moet voldoen.*

Hieronder staat in tabelvorm een overzicht van de verschillende lesfasen, de bijbehorende activiteiten, en de voorgestelde en beschikbare hulpmiddelen.

Deze tweede les heeft een onderzoekend karakter op het gebied van sociale groepsdruk en de problemen die alcohol in de maatschappij teweegbrengt. De aanpak is om de complexiteit vanuit verschillende invalshoeken onder ogen te zien.

Les 2			
Hoe kunnen we het gezellig houden met alcoholhoudende dranken?			
fase	tijdsduur	activiteit	Didactisch hulpmiddel
Evaluation	5 min.	Tussenmeting alcohol en groepsdruk	Leerlingboekje – Samenvatting vorige les + 5 stellingen gebruik alcohol
Engagement	5 min.	Docent introduceert artikel Volkskrant	powerpoint en stuk voorlezen
Exploration	5 min.	Individueel: deel van krantenartikel lezen en aantekeningen maken	leerlingboekje Duur filmpje: 12 minuten
Explanation	10 min.	In groep artikelfragmenten uitwisselen	Groepswerk; per groep 7 fragmenten van het artikel Klas van 28: 4 groepen van 7
Elaboration	5 min.	In groep artikelfragmenten verbinden tot 1 geheel	Keuze aan leerling; Groepswerk, individueel;
Evaluation	10 min.	Groepsgesprek aan de hand van stellingen over gebruik alcohol	leerlingboekje
Evaluation	5 min.	Individueel, Klassikale afsluiting	leerlingboekje

Les 2			
Fase	Didactische tool	Functie in de les; bevordert, ondersteunt...	Leerrapport; ik heb geleerd
5) Evaluation	Vraag, individueel	Voorkennis van vorige les ophalen	Hoeveel ik nog weet van de vorige les.

6) Evaluation	Vragenlijst individueel	Voorkennis activeren, intunen op onderwerp	Welke risico's er bij alcoholgebruik zijn.
7) Engagement	Powerpoint met Statistische gegevens over misbruik waar alcohol in het spel is	Verhelderen in hoe verre alcoholgebruik effect heeft op seksuele misbruik	hoeveel kans ik als aankomende student om met seksueel geweld te maken te krijgen.
8) Exploration	Krantenartikel Individueel inlezen	Onderzoeken waar het krantenartikel over gaat, in de materie van de studenten-misbruik duiken	Diverse, afhankelijk van welk deel gelezen wordt (zie hieronder)
9) Explanation	groepswerk	Onderlinge uitwisseling van opgedane kennis, verdieping	<ol style="list-style-type: none"> 1. Omvang van het probleem, Rol van gelijkspel 2. 3 voorbeelden van hoe het mis kan gaan 3. Drankcultuur bij studieverenigingen; onderzoek naar verband lidmaatschap en seksueel geweld 4. Weinig toezicht op ontgroening (officieel is drank verboden); dubbele standaard (ouderwetse gendershit); galamores 5. Alcohol ontremt gedrag én versmalt waarneming; geheugengaps 6. Cultuur van ongelijkwaardigheid en dubbele moraal mede oorzaak van ontremming door alcohol; bier in studieverenigingen is goedkoop, staffelkorting (drankleverancier werkt het in de hand); voorkomen dat alcohol een excuus wordt 7. Als je zelf hebt gedronken, heb je het dan in de hand gewerkt? Victim blaming; mensen weten niet dat alcohol grootste oorzaak van grensoverschrijdend gedrag is; geweld vindt buiten het zicht plaats; slachtoffer moet veranderen???
10) Elaboration	groepswerk	Causaliteit aanbrengen	Dat het probleem complex is, hoe de verdeling van macht hier tot uiting komt
11) Evaluation	Groepswerk	Onderlinge uitwisseling meningen en standpunten	Dat mijn mening mag veranderen, Dat het goed is om het gesprek hierover te voeren

12) Evaluation	Individueel, Afsluiting hele klas	Nadenken over oplossingscriteria	Dat een oplossing niet eenvoudig te formuleren is.
----------------	--------------------------------------	-------------------------------------	---

In de bijlage bevinden zich per onderdeel nog aanvullende tips voor de docent, achtergrondinformatie/bronnen, afbeeldingen om te laten zien, en leerlingenmateriaal.

Toetsen

Les 2		
Fase	Leerrapport; ik heb geleerd	Leerresultaten zijn te meten door:
5) Evaluation	Hoeveel ik nog weet van de vorige les.	Rond te lopen en te kijken wat leerlingen hebben opgeschreven
6) Evaluation	Welke risico's er bij alcoholgebruik zijn.	Klassikaal momentje waarin een peiling gehouden kan worden
7) Engagement	hoeveel kans ik als aankomende student om met seksueel geweld te maken te krijgen.	Te observeren of de leerlingen op "aan" gaan
8) Exploration	Diverse, afhankelijk van welk deel gelezen wordt (zie hieronder)	Te observeren of leerlingen hiermee aan de slag gaan en 3 kernwoorden opschrijven
9) Explanation	<ol style="list-style-type: none"> 1. Omvang van het probleem, Rol van gelijkspel 2. 3 voorbeelden van hoe het mis kan gaan 3. Drankcultuur bij studieverenigingen; onderzoek naar verband lidmaatschap en seksueel geweld 4. Weinig toezicht op ontgroening (officieel is drank verboden); dubbele standaard 5. Alcohol ontremt gedrag én versmalt waarneming; geheugengaps 6. Cultuur van ongelijkwaardigheid en dubbele moraal mede oorzaak van ontremming door alcohol; bier in studieverenigingen is goedkoop, staffelkorting 7. Als je zelf hebt gedronken, heb je het dan in de hand gewerkt? Victim blaming; 	Te observeren in hoeverre leerlingen met elkaar in de groep uit gaan wisselen
10) Elaboration	<p>Dat het probleem complex is, hoe de verdeling van macht hier tot uiting komt.</p> <p>Dat het voor de hand ligt dat het met name bierbrouwerijen zijn, die hier invloed op uitoefenen (in vergelijking met andere drankproducenten)</p>	Met leerlingen kletsen en ondervragen naar de causaliteit
11) Evaluation	<p>Dat mijn mening mag veranderen,</p> <p>Dat het goed is om het gesprek hierover te voeren</p>	Klassikaal leerlingen bevragen

12) Evaluation	Dat een oplossing niet eenvoudig te formuleren is.	Leerlingenboekje innemen en bekijken. Volgende les op terugkomen
-------------------	--	--